

(כל הזכויות שמורות)

אם יקבל רויד ברגוריון את עצת יועציו המדיניים, הוא עשוי לפתוח בפעולה אישית מיוחדת, למען חילוקי ישראל מבדידותה הפוליטית. העצה: לצאת למסע בזמן דומתי בבירות אסיה.

לשורת פנישות עם מנהיגי ארצות אלה. היועצים סבורים כי בכוח של ביג'י, המתנקה בין השאר, בדיעותיו בחילוכות הבדולחים, לשנות לטובה את יחס העויין של ראשי אסיה למדינת ישראל.

לעומת זאת, לא יצא ביג'י לעצרת האו"ם הנוכחית. ההכרעה נפלה בסוף השבוע שעבר לאחר שהחלטת בחוגו המצומצם של ראש הממשלה, כי נוכחותו באו"ם, אין בכוחה לשנות דבר שם.

תוצאות העמדה האנטי-ישראלית של האו"ם — ובקורק של ארצות-הברית — ילכתאוי בקרוב במהלך חייו של כל אזרח במדינה. מול הקיסר הכלכלי חראסטי שיופעל על-ידי ארצות-הברית, לא יהיה מנוס לישראל מפני אמצעים חסר-יתקדים, כגון: קיצוב חומר ביתר בולק, מזון ולבוש; פיטורים המוניים עקב סגירת מפעלים מחוסר חומרי גלם; פיגורים גדולים בתשלומי משכורות לעובדים. אמצעים אלה יבואו להוכיח כי הפעם נלחמת ישראל על זכויות שחן בעלות חשיבות חיונית יותר ממענקים, או כל סעד כלכלי.

יש כל הסיכויים כי תקופת הירום זו לא תאריך ימים. העקשנות הישראלית לא תסיים את הפרשה ואין כמעט ספק כי יוצעו הצעות פשרה, העשויות לפתור במידת מה את הסכנה, תוך ויתורים ישראליים תמורת מתן ערובות בינלאומיות.

בחוגים הפנימיים של צמרת הממשלה רואים את האפי שרות שגולדה מאיר תבקש להשתחרר מתפקידה כשר החוץ. רמזים עליזים כלולים בדו"חיים האחרונים שלה לראש הממשלה, והם נוגעים בשני מניעים: חולשה גופנית וחרגשה של אי-הצלחה בזירה הבינלאומית, ביחוד ביחסיה האישיים המתוחים עם מזכיר האו"ם דאג האמרשילד.

גם ביחס למזכיר האו"ם, עשויה לבוא התפתחות אישית מפתיעה. לפי מקורות מברכו האו"ם, יתחנן השנה דאג המרשילד, הידוע דווקא כשונא מובהק של המין הנשי.

אל תתפעל מנוכחות הממשלה ליום תוכנית פיתוח לאזור עזה. הדבר אינו מעיד, לפי טעה, על שינוי השקפה, אלא הנהו תשובה לדרישתו הנמרצת של אבא אבן, שטען במברקים דחופים שהדבר דרוש לחיזוק העמדה הישראלית במאבק על עתיד הרצועה.

ימי כהונתו של רויד רוזר ליו כנציב המגננון ספורים. רוזר ליו, איש מפא"י נאמן ובעל עיסוקים צדיקים רבים, לא הצליח להשלים סדר במנגנון המדינה, למילוי מקומו של רוזר ליו מוצאים שני מועמדים: איש משרד הבטחון יוסף נתמאיט, מי שהיה סגן המפקח הכללי של המשטרה, וחיים בן מנחם, המנהל הכללי של משרד הדואר, הנמצא תחת לחץ מתמיד של שר הדואר ד"ר יוסף בורג, הסוען כי משרה זו מגיעה לאיש מפלגתו, הפועל המורח, כנהוג ביתר משרדי הממשלה.

אתה עלול לשמוע פרטים נוספים על מלחמת בינ"י-ישראל. אחרי שבגוריון הרבה בשבועות האחרון לעקוב בפומבי את קודמיו בראשות הממשלה, עשוי משה שרת להאפיק את שתיקתו סביב פרשת טילוקו מהממשלה. הוא מאיים להופיע בסניפי מפא"י ולגולל באריכות את כל פרשת היחסים בינו לבין ביג'י.

מפ"ם תועמד במקצב לא נעים, כאשר תבקש אחדות העבודה להקים ועד חדש למען השלום. במקרה זה, תתבקש מפ"ם להצטרף לוועד החדש, ויהיה עליה להחליט סופית על יחסיה עם התנועה הקומוניסטית הרשמית.

מלווה חובה חדש יוטל בקרוב על כל שכבות העם, אם תתקבל דרישת מפ"ם, כדי לממן עבודות-ידחק למבומילים. יהיה זה התנאי של מפ"ם תמורת הסכמתה לסיפדה פועלים בשיעור שכר יום אחד קטן, כפי שהציע פנתס לבון לטיעות ההסתדרות. דרישה נוספת של מפ"ם: קיצוץ מנגנון הממשלה בשני אחוזים.

אולם לפקידיה-הממשלה אין מה להיבהל. אף כי לוי אשכול הודה השבוע בסוד, בישיבת אחת מוועדות הכנסה, כי שבעה אחוזים וחצי מפקידי הממשלה מיותרים ובלתי-תמימים לתפקידם, לא תהיה כל אפשרות פוליטית לפטרם.

אם אתה מפרנס עצמאי המרוויח יפה, כדאי לך להקים לעצמך חברה בע"מ. לפי התיקונים לחוק המוצע, יחולו הקלות במס ההכנסה לגבי חברות בע"מ, שיצטרכו לשלם מס הכנסה רק בשעור 52% מרווחיהן, תחת לשלם 54% כפי שהוצע קודם לכן. שעור זה אינו כולל את יתב המגן.

הממשלה תמיל היטלים חדשים על מיצרכי צריכה עממיים, כגון מוצרי קמחים וקטניות. אחרי שהיטלים כאלה הכניסו לממשלה בשנתיים האחרונות 35 מיליון ל"י, נוסף על היטלי הבטחון בשעור 30 מיליון ל"י, יחודשו היטלים בקרוב.

אל תתלהב מדו"ח נגיד בנק ישראל, לפיו גדלו ההכנסות והרוזבות כמטבעיהוין באופן ניכר. דו"ח אופטימי זה מבוסס על כמה סכסטים של הנהלת-פנקסים. כך נלקחו בחשבון הלוואות שטרם הגיעו לארץ, שנלקחו על-חשבון מגביות העתיד.

(המשך מעמוד 10)

הגשק הישראלית-מצרית, כשימני התעלות ניכרים בה. עיניו של רועי היו מנוקרות.

למי שייך השטח? שני הגאשמים סר-כו הודות באשמה. בית-המשפט מינה את עורכי הדין הירושלמים יוסף אבולעפיה ומשה קהתי להגן עליהם. קו ההגנה של השניים, כפי שהסתמן מתוך חקירת שתי וערכ של עדי התביעה הראשונים, הסתכם בנוסיון להיר-כיח כי מקום הרצח המצויין בגליון האישום, אינו נמצא בשטח ישראל וכי סימון קו הגי-בול של הסכמי שכיתת הגשק השאיר אותו בשטח המצרי.

כדי להזים טענה זו, העלולה להביא לכר-טול גליון האישום ושחרורם של הגאשמים, הביאה התביעה את סגן אלוף יצחק גור-סלע, ציג ישראל בחקירת שכיתת הגשק הישראלית מצרית, שאינה פועלת עכשיו. הוא הסביר כי אמנם היו חילוקי דעות בשאלת שייכותו הטרטוריאלי של מקום הרצח. כל צד, הס-ביר נור סלע, טען ששטח זה הוא שלו.

שני הגאשמים עקבו בעינים חרדות אחרי המהלך המשפטי המסובך, שתורגם לערבית על-ידי פקיד בית המשפט. הקשיש בנימה, אל-חודיע, 50, היה עד לשנת 1948 תושב פתחת-קוה. בתור שכוח, היה עובד בפרדסו של הפרדסן חיים איזקסון, אותו הוא מתאר גם לאחר כל השנים הללו כ"אדם טוב. מצר-יין".

לא-לחודיע אשה וארבעה ילדים. כשהגיע ל-עזה, בין ראשוני הפליטים הארץ-ישראליים, זכה בחלקת אדמה קטנה, הגובלת עם אדמת

נאשמים אל-חודיע וזיאה, במשפט רועי רומברג * עזה גם היא ישראל?

קבוץ נחל-עוז, ממנה היה מוציא את פרנסתו בקושי רב.

רק ביצע פקודה. גם הגאשם השני, יוסף זיאה, סמל במשטרת עזה, הכחיש את האשמה, לא הכחיש כי היה נוכח בעת הרי-גתו של רועי, וכי השתתף בה. להגנתו, טען כי ביצע פקודה שניתנה לו על-ידי קצין מצרי. גם השאלה בדבר מידת החירותו הי-אישית של מבצע פקודה, היא אחת השאלות שכיתת-המשפט יצטרך לפסוק בהן.

עתונות

פרישת הפרשן

לפני חודש קרה מעשה בלתי-רגיל במערכת דבר: אחרי התחלת ההדפסה נעצרה לפתע מכונת הדפוס. כל הגליונות המודפסים הוש-מדו, ואחד המאמרים זכה לתיקון יסודי לפני שהגלגלים החלו מסתובבים מחדש.

החומר שזכה לטיפול זה היה מאמרו של אדם הנהנה מכבוד רב בחוגים מקצועיים: ד"ר ישראל בר (מתחרו עם "גנ"), הפרשן הצבאי מספר 1 של ישראל.

שכנו של קונייב. אף אדם בישראל הי-יכול להתחרות בדיעות צבאיות תיאורטיות עם הגבר הצנום, בעל השיניים הבלולות, שי-היה כבר לפני 20 שנה כמפקד גדוד בצבא הפרובלקאי הספרדי, אחרי שלמד את תורת הבימוי אצל מאכס ריינהארד המפורסם. (טוען בר, בחיור: "אני האיש היחיד בעולם שבמשך עשרים שנה נשאר סגן-אלוף!") שכנו בחזית הספרדית: סגן-אלוף איבאן סטטאנוביץ' קר-מימיו: סניגור יוסף אבולעפיה.

נייב, או מפקד גדוד, כיום מרשל ברית-המזר-צעות והמפקד הראשי של צבא אמנת חרשה.

עם סרוך מיבצע סיני, היה בר אחד מחסרי-דיו הנלהבים. אולם בהדרגה שינה את דע-תו. במאמריו שפורסמו בדבר (בחתימת שמו) ובהארץ (בחתימת "פרשן צבאי") החל מותח ביקורת על המיבצע.

לאחר שהביע דעה שסתרה במפורש את התעמולה הרשמית של הממשלה, נקט עורך-דבר בצעד הקיצוני: הוא שינה את המאמר כאמצע תהליך הדפוס, החליף את מסקנת בר מן העלון אל הקצה.

בר הוא אדם שקט וסבלני. אולם הפעם-פקעה סבלנותו: השבוע הודיע למערכת דבר-שהוא פורש מתפקידו כפרשן הצבאי.

פרשת קסטנר

מי מגן על מי?

באיזה אולם של בנין בית המשפט הירו-שלמי העניי עדיין לא נשמע דיון במשפט-הגדול — משפט קסטנר?

הוא החל באולם מספר 41 הקטן והצנוע של נשיא בית-המשפט המחוזי בירושלים, ד"ר בנימין הלוי. אך כבר משלבו הראש-נים לא היה באולם מספיק מקום לזרם ה-בלתי פוסק של צופים, והדיון הועבר לאולם מספר 2, המרווח יותר. משם הועבר הדיון לאולם מספר 6. אך רק מעטים האמינו כי יבוא יום והמשפט יישמע באולם מס' 1 של בית המשפט העליון.

בשבוע שעבר הגיע יום זה: חמשה שופ-טים עליונים שמעו את עירעורו של היועץ המשפטי. כבר בשעה 7.30 הופיעו אנשים, תפסו עמדות ליד הדלת הגדולה. השמשים הכניסו אל דוכן השופטים שתי כורסות נוס-פות. הוכנסו גם שני שולחנות לעתונאים.

מסכיב ניצבו פנים מוכרות: היועץ המשפטי ועוזרו, אמנון חל, שניהם לבושי הדר. עורך-דיו מיכאל כספי, עם עוזרו עב-השפתים, שמר אל ברזל. ומולם, שמואל תמיר וששת עוזריו.

נכנס הגיבור הנשכח — מלכיאל גרינואלד. הוא כבר לא אותו גרינואלד מלפני שנתיים. הוא נראה נמוך יותר, זקן יותר. בתו רינה לא ניצבה לידו — היא נפטרה לפני חודשים על שרוולו של גרינואלד כרוך סרט אבל, וכרש מעילו אות הקוממיות. הוא לבוש כמו היועץ המשפטי. מעיל שחור, מכנסים שחורים בפסים.

הגיע גם קסטנר. הוא התישב ליד כספי ר-ברזל, הביט לכל מקום מסביבו, מלבד הקסע בו ישב אויבו, תמיר. הוא נראה זקוף, בטוח בעצמו, ממש כמו בימים הראשונים של ה-משפט. הוא ידע כי מבטים סקרניים נעוצים בו.

השופטים העליונים זילברג, חשין, אולשן, אגרנט וגויטיין, תפסו את מקומם, לפניכם השתרע שבוע שלם של נאומי חיים כהן, שבוע שלם של התקפה חסרת תקדים על השופט הלוי, על מנת להציל את קסטנר מן המפלה הסופית.

טענותיו לא היו חדשות. בסיכומו, בפני אותו שופט הלוי, טען חיים כהן: "אל תדון את חברך עד שלא תגיע למקומו". אולם ה-פעם היתה גם נימה חדשה: טענתו או היתה: "קסטנר לא עשה". טענתו הפעם: "קסטנר עשה, אך בתום לב".

ועוד שינוי: בו בזמן שלפני שנתיים ניסה להבדיל בין קסטנר לבין המוסדות, הפעם ניסה לזווג את שניהם: "אני אלמד סניגוריה על קסטנר, כנציג המוסדות."

חזיתות הפוכות. מבחינה פוליטית היה לריכות בין היועץ המשפטי לבין תמיר מורו ביותר. הוא הכיח מחדש מה רב במרחק בין ההגיון הפוליטי לבין ההגיון המשפטי.

מבחינה פוליטית, תמיר לקח על עצמו את כל המשפט לא כדי להרשיע את קסטנר, אלא כדי להרשיע את המשטר של בגוריון ור-שרת, שחיבל במלחמת אצ"ל ולחיי בן-י ושלח את תמיר עצמו למעצר בקניה. ואילו היועץ המשפטי הגיש את כל המשפט לא מתוך דאגה יתרה לקסטנר האיש, אלא כדי להגן על מנהיגי הסוכנות שהפכו בינתיים למנהיגי הממשלה.

אולם במשפט, נתעוררה רק הבעיה המש-פטית היבשה: אם טעל קסטנר לפי הנחיות

• בפסג הדין קבע השופט הלוי כי אין כל קשר בין קסטנר והמוסדות וכי לא היה נציגם, אלא שהולין אותם שולק.